

Előfizetési árak helyben és vidéken:
 Egy évre - - - - - 12 korona
 Félévre - - - - - 6 korona
 Negyedévre - - - - - 3 korona
 Egyes szám ára - - - 12 fillér.
 Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

október 7. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
 ahová a lap szellemi s anyagi részét
 illető közlemények intézendők.
 Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Építkezéseink.

Ártézi fürdő.

III.

Jobbra a kupola csarnokból találjuk a vendéglő helyiségeit. A Rákóczi-utra nézőleg van egy 100 m² területű nagy étterem, amely két üvegfalal 3 részre osztva háromféle rangú közönség igényeihez alkalmazkodhatik és nagyobb ünnepélyek tartására is berendezhető. E nagyterem mellett van a 2 szobából álló vendéglős lakás. A park felé vannak elrendezve a melléképületek: főzőkonyha fayencelappal kirakott falakkal, kamra, szakácsné szobája és pincér-ruhatár és a kényelmi helyek. Az étterem folyosójából nyílik a betegek részére berendezett 4 vendégszoba, melyeknek ablakai a parkra nyílnak és nyáron hűvösek lesznek.

A vendéglői rész alatt, az alagsorban találunk 2 családos szolgálkást és 1 szobát legény-sorban lévő alkalmazottnak. — Itt van a vendéglős zöldségkamrája és pincéje is. A tervbe vett jégverem építése elmaradt, mivel-hogy az új közbiztonságunkon berendezett állandó jéggyártás fölöslegessé tette azt, hogy itt jég raktározassék.

Megemlítjük végül azt is, hogy a pincében 3 kazán van berendezve, kettő a gyógyvíz felforralására és egy az egész épületet fűtő központi fűtés számára. A gyógyvíz éjjelen keresztül a régi kut fölött egy 1000 hektoliteres nagy vasbeton vízmedencében gyűl össze és így ezáltal lehetővé van téve az is, hogy a gőzfürdő medencéi is gyógyvízzel táplálhatók.

Úgy a fürdőtelep, mint a kórházi telep jó ivóvízzel a gépházban elhelyezett szivattyu által egy új mélykútból táplálthatik. A kazánház és gépház mellett nagy terjedelmű szénpincék létesítettek, hogy kellő szén 2 hónapra is raktározható legyen, hogy szénhiány miatt üzembiztos ne állhasson be.

A gőzfürdő nagy vízmedencéje vasbeton pillérekön nyugszik úgy, hogy egész alsó felülete szabadon látható. Ugyancsak szabadon vannak szerelve az összes gőz, kondenz, hideg és melegvíz és lefolyó vezetékek is. A gőzfürdő medencéjének folyosója alatt úgynevezett szerelő folyosó fut végig és a

vezetékek látványosság-számba menő tömegét foglalja magában.

Az épület külseje impozáns, monumentális. A budapesti Margitszigeti gyógyház kivételével ez idő szerint nincs még egy ily nagyszabású és művészies fürdőház az egész országban. A külső architektura modernizált francia-reneszansz stílusban készült.

A környezet két-három év múlva frappáns lesz. Dél felé nézve látjuk a Fruska-gora bérceit és a lankás kame-nici szőlőket. Délnyugat irányában jól gondozott szőlők és az épülő tisztviselőtelep, nyugatról az új közkórház épületeinek szilhetje, északról a tavasszal végleg beültetendő fürdő park, keletről a város ritka szép panorámája.

S hogy mindezeket láthatjuk, városunk bölcs vezetőségének kell köszönetet mondanunk, mert megalkudhatatlan becsvágygyal és vasakarattal keresztül vitték azt, hogy Ujvidék szab. kir. város újra egy lépéssel a kultura dicsőfénye felé közelg és követeli az ország közvéleményében azt a tekintélyes helyet, amelyet a sokkal ősbibb szab. kir. városok már régen, főleg történelmi események kapcsán, kivívtak maguknak.

Új középületeink élő dokumentumai annak, hogy kell a nemzetiségi politikát megoldani és ennek kapcsán a megelégedett polgárságot ösztönözni áldozatkészségre, amely emigy nemcsak a szülőváros dicsősége, de magáé az országé is, közösen szeretett hazánké!

B. Bodrog vármegye

1908. é. közgazdasági viszonyai.

A birtokváltásoknak és az ingatlanterhek alakulásának igen érdekes adatait szolgáltatják a telekkönyvi hatóságok táblázatos kimutatásai, melyek szerint az ingatlan birtokváltások összege 1908-ban 19,105 esetben 69.067,000 korona. A szerződések és halálózások általi birtokváltások az előző évhez képest csökkenést, de a végrehajtás által beállított birtokviszonyok összege emelkedést mutat. Az új terhek keletkezése 28,665 esetben 55.707,000 kor. értéket képvisel, míg a terhektől való felszabadulások 13,737 esetben 25.642,000 kor. értékkel szerepel. Az *ujvidéki* kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál a birtokváltások 1769 esetben 7.055,000 kor., új terhek keletkezése 2546 esetben 6.513 000 kor. és a terhektől való felszabadulások 1744 esetben 3.990,000 kor. értéket képviselnek.

A *munkáviszonyokat* illetőleg, sztrájkok csak igen szórványosan fordultak elő s mezőgazdasági részen a kedvezőtlen terméseredmények, ipari téren pedig az általános depresszió készítette a munkásszervezeteket arra a taktikára, hogy újabb követelésekkel ne álljanak elő. Részint az erősen megcsappant kivándorlás, részint az amerikai kedvezőtlen ipari viszonyok miatt megindult visszavándorlás kedvezően hatott a munkáshány megszüntetésére. A szakszervezetek agitációi óvatosabb és körültekintőbb keretben mozogtak, a politikai és hatalmi célokért való hadakozásba pedig kevésbé lehetett csábitani a munkásságot, mint azelőtt. A kormánynek a munkáviszonyok javítását célzó sokoldalú tevékenysége és törekvései közül említést érdemel a munkás-lakások építése, az adóreform, a végrehajtási novella új intézkedései, az új ipartörvény-tervezet és az új munkásbiztosítási törvény, másrészt jelentékeny hatás várható a szakoktatás fejlesztésétől, a vándortanfolyamoktól és ösztöndíj-segélyektől, miket a kereskedelem-ügyi miniszter készségesen bocsát a munkásság szellemi haladásának rendelkezésére.

A B. Bodrog vármegyében kiadott utle-velek száma 5557, még pedig 4447 férfi és 1110 nő részére. Tényleg elutazott 3525, még pedig Amerikába 1956, Németországba 1179 és más államokba 390. A kivándorlottak közt legtöbb volt a mezőgazdasági napszámos: 2493. — A visszavándorlottak száma 3114.

Mezőgazdasági életünknek csaknem az egész vonalán szomoruan valóra váltak azok a kilátások, melyeket a gazda gyakorolt szeméi előtt a kedvezőtlen időjárás s egyéb hátráltató körülmények már eleve megrajzoltak. Azok a kedvező fordulatok, amelyek a terméseredményeken valamelyest még változtat-hattak volna, fájdalom, nem következtek be s ennek folytán posthumus megállapítható, hogy vármegyénkben a tavalyi termés gyöngye volt; mi több: a tavaszi termések hozama még ezen a mértéken is alul maradt.

Az őszi vetésekben alsó Bácska vidékén a buza, rozs és ősziárpa átlag még türethetőn fizetett, ellenben Bácska felső vidéke ebben a tekintetben nagyon gyöngye átlagot nyújtott. A tavaszi tengeri, zab, árpa és burgonya vetések eredményében még csak ez a kevés különbség sem mutatkozott, mert ezekben az egész vármegye területén általában véve nagyon gyenge volt a termés. Sajnos, a takarmányok terén sem vigasztalóbb az eredmény; itt is silány volt, ami annál szomorubb, mert ennek a körülménynek súlyos kihatását legkivált állattenyésztésünkre nagyon is érzi az egész gazdaközönség.

A *szőlőtermés* általában jónak mondható, ámbar a megye több községében körülbelül

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
 VI. Dalmok-utca 12. sz.
 Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízve-zeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

10.000 holdon jég, fagy és rothadás, Szabadkán pedig 2000 holdon aszály pusztította el a termést. A vármegye szőlőterülete 38,620 kat. hold. A szüreteredmény volt: 772,340 hektoliter must, összesen 695,106 hl. bor és eladott 156,700 kg. borfajta, 762,900 kg. csémegefajta, összesen 919,600 kg. friss szőlő. E számokból esik Ujvidék városára 16,300 hl. must, 14,670 hl. bor és összesen 171,000 kg. eladott friss szőlő.

A kereskedők és iparosok szervezkedése a képviselőválasztásokra.

(i) A politikai helyzetben teljes a bizonytalanság. Kormányunk lemondott és úgy lehet, nemsokára alapvető változások fognak bekövetkezni közéletünkben. A képviselőválasztásoknak szinte már lehet érezni a szelét. Talán már a jövő hetekben kiírja az új képviselőválasztásokat a megalakulandó kormány. De a ház feloszlata nélkül is itt az ideje, hogy beszéljünk a képviselőválasztásokról, mert idestova eltelik az idő, amikor természetes halállal ér véget ez az országgyűlés. Küszöben állunk tehát a képviselőválasztásnak, avagy csak az utcájára fordulunk be: ma még nehéz volna megmondani. Mindenesetre helyén való az a bölcs előrelátás és óvatos körültekintés, amelylyel foglalkozik a bekövetkező választásokkal egy körlevél, melynek egy példánya a kezünkbe került.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület elnöksége figyelmezteti a levélben kerületeit a képviselőválasztás eshetőségeire. Frázisok nélkül, siránkozó panaszok nélkül, de a rövidségénél fogva annál megkapóbban figyelmezteti az O.M.K.E. az ország kereskedőit és iparosait, hogy a kereskedelemellenes irányzat ismét erőre jutott és ennek főoka a kereskedők szerveztlenségében rejlik. A kereskedők, akiknek helylyel-közzel igen nagy súlyuk van a választások körül, a multban nem szereztek semmi biztosítékot arra nézve, hogy az általuk támogatott jelölt tolmácsolni fogja a képviselőházban jogos és igazságos kívánságaikat. De rámutat az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület elnöksége egy másik flagrans körülményre. Megállapítja, hogy a kereskedelem ellen irányuló feladatok támogatásában olyan képviselők szereztek maguknak érdemeket nagy számmal, akiket városi kerületek küldtek be a parlamentbe. Pedig nyilvánvaló, hogy ezekben a választók jelentékeny zöme kereskedőkből áll.

Mig a szomszédunkban a kereskedő és iparosvezetők már tudatára ébredt annak, hogy szerveztlensége mekkora ártalmára válik ügyének, mig Németországban már megalakult a Hansabund, amely régi tisztas kereskedelmi hagyományokat megújítva, egybe forrasztja a képviselőválasztások előtt az ország mindenféle kereskedőit és iparosát: addig minálunk alig történt ez irányban valami. Minálunk egészen az adóreform beterjesztéseig a kereskedők közömbösen nézték, bármi történt velük, bármit határoztak az ő ügyeikben. Még az sem sarkalta őket komolyabb ellenállásra, amikor kezdtek észre venni, hogy az agrár befolyás alatt álló egyoldalú parlament existenciájukat is megtámadta a szövetkezetről szóló törvényvel.

Az adóreform forduló pontot jelent a magyar kereskedővilág gondolkodásában. Ezek a törvények végre kinyitották a szemüket azoknak, akik eddig nem tudtak vagy nem akartak látni. Amikor a kereskedők látták, hogy a reform lényeges megterhelésüket ter-

vezi, hogy az ő adójukat minimálisan kontingentálják, a földbirtokos adóját ellenben maximálisan: ez a sok igazságtalanság, ez az egyenlőtlen elbánás arcukba kergette a vért és belátták, hogy ez a helyzet egyenesen lealázó. A kereskedőknek ez az elkeseredett hangulata egyre nyomatékosabban nyert kifejezést azokon a gyűléseken, amelyeket az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület az ország különböző vidékein. Egyre-másra szólaltak fel a legtekintélyesebb, máskor oly békeszerető kereskedők és szövetkeztől elragadt hangon fakadtak ki a képviselőház kereskedelemellenes irányzata ellen. Nem egyszer hangzott el tőlünk nem is olyan messze az a szemrehányás, hogy éppen az a képviselő, aki megválasztását a kereskedő voksoknak köszönheti, a leggyűlöletesebben támad a kereskedő érdekek ellen, mikor a parlamentben fészolal vagy szavaz.

Ha a kereskedők végre szervezkednek, azon csak örvideni tudunk. De ez még nem adta volna kezünkbe a tollat, ha nem éreznék át, mennyire van egybe forrva a kereskedőknek emez állásfoglalásával az összes városi polgárság érdeke. Mert elvégre tisztában kell lennünk azzal, hogy az intézmények egész sorozata azonossá teszi a kereskedők és iparosok érdekét az összes városi polgárok érdekeivel. A kereskedők elnyomása a más foglalkozású lakosok megrövidítésére vezet. A városaink kulturális fejlődése nem a mezei birtokán lakó, egyébként bármily derék földmives vagy földbirtokos család érdeme, hanem azoké a kereskedőké, iparosoké, akiknek existenciája a városhoz van kötve. Ha adóval, szövetkezeti törvényvel, végrehajtási novellával elnyomortja az ország a kereskedőt, akkor hamarosan azon vesszük majd észre magunkat, hogy egy sereg város, amelynek fejlődéséről annyit szeretnek prédikálni, egy emberöltő vagy annak a fele alatt visszasüllyed abba a falusi sorba, ahonnan a Kossuthok és Széchenyiek izgatása tudta őket ügygyelbajjal nagy nehezen felemelni. Itt az ideje, a legfőbb ideje, hogy a képviselőválasztásoknál egyébről is essék szó, mint közjogi kérdésekről. Ez ország teméntelen bajának az a kuforrása, hogy a mindennapi élet nagy kérdéseinek megoldására hivatással nem bíró egyének lépik el a parlamentet. Szép kortesbeszédekkel ugyanis még nem lehet kielégíteni a gazdasági élet követelményeit. Ez a szervezkedés, az O.M.K.E. által kezdeményezett akció, ebben az irányban is változást fog hozni. Ha a kereskedők és iparosok érdekeik képviselőit szervezkedni fognak, bejutnak majd megfelelő számban kereskedők és iparosok is a parlamentbe, akik tudással és hozzáértéssel viszik majd elő a közgazdaság életbevágó kérdéseit. Ezért megvan rá minden ok, hogy szimpátiával fogadjuk az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület akcióját és kíváncsian nézzük a további fejleményeket.

H I R E K.

Király ő felsége névünnepét e hó 4-én hagyományos kegyelettel és hódolattal ünnepelte meg városunk közönsége. A középületek ez alkalommal ünnepi zászlódszt öltöttek, a templomokban pedig ünnepélyes istentiszteletek tartottak. A belvárosi r. kat. templomban 9 órakor volt a nagymise, melyet Dr. Ámon Pál kanonok plébános celebrált s melyen egy a hivatalos világ, a polgári és katonai hatóságok, egyletek, valamint zászlójuk alatt mindkét nemű tanuló ifjuság vettek részt.

Október hatodikja. Az aradi vértanuk gyászos halálának 60-ik érfordulója alkalmával Ujvidék hazafias közönsége, első sorban a függetlenségi és 48-as párt, sem maradt el azon kegyelet adójának lerovásával, amelylyel egy egész ország adózik a 13 nemzeti hős emlékének. D. e. 9 órakor a beltéri r. katolikus és az ág. ev. templomokban, 10 órakor pedig az ev. ref. templomban volt — utóbbi két helyen a gyászos évforduló nagy jelentőségét méltató egyházi beszéd keretében — gyásztisztelet. Esti 8 órakor meg a polg. magyar Daloskőr rendezett az Erzsébet nagyműben gyászünnepelet, melyen az emlékbeszédet Bozsénik Béla, a függetlenségi és 48-as párt társelnöke mondotta.

Rendkívüli közgyűlés. Vár. törvényhatóságunk ma csütörtök, okt. 1-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyát az ártézi fürdő bérlete képezi.

Személyi hírek. *Baumhauer Albert* városi műszaki tiszt egy évi szabadság után hivatalát ismét elfoglalta. — *Strobl Miksa* rajzoló, aki a mult évben mint rajzoló, ebben az évben pedig mint *Baumhauer* helyettese volt alkalmazva a mérnöki hivatalnál, a műszaki tiszt állását ismét elfoglalváu, a város szolgálatából kilépett.

Vasutas árvák napja. Ujvidék városi lelkes közönsége elismert áldozatkészséggel sietett e humánus célra adományait leróni; s bár a zárószámadások még nem készülhettek el, annyit már most tudni, hogy a gyűjtés várakozáson felül sikerült: Ujvidék állomáson mintegy 800 k. gyűlt együvé. Az ujvidéki kerület körzetébe tartozó állomások gyűjtése a 2000 koronát meghaladja s így a két napi gyűjtés eredménye közel 2800 k. tesz ki. — A bizottság most állítja össze a gyűjtések lajstromát, melyet lapunk legközelebbi számában fogunk részletesen közölni, — de most már hálás köszönetet mond a hölgy bizottság mindazoknak, kik nemesszívű adományokkal a vasutas árvák ügyét elősegíteni sziveskedtek.

A gazdasági bizottság e hó 2-án délután tartott ülésén tárgyalta az ártézi fürdő bérletére beérkezett két ajánlatot s a pályázatban foglalt szerződési feltételek mellett Mayer József ajánlatát fogadta el mint kedvezőbbet, illetve ezt ajánlja elfogadásra a mai közgyűlésnek.

Vállalkozók figyelmébe. Az ujvidéki kir. ügyészség a kerületéhez tartozó fogházakban letartóztatottak rendes élelmezésének, valamint a betegek számára nyújtandó étkek és élelmi szereknek 1910. jan. 1. — 1912. dec. 31-ig terjedő 3 évre való együttes biztosítása iránt irasbeli nyilvános versenytárgyalást hirdet. Ajánlatok 1200 k. biztosítékkal f. okt. 29. d. e. 12 óráig a kir. ügyészség iktató hivatalába adandók be. Ugyanitt megtudhatók a versenytárgyalásra vonatkozó részletes feltételek.

Gondnokság. Az ujvidéki kir. törvényszék Sztepanov Emil titeli g. kel. szerb lelkész gondnokság alá helyezte.

Lövészet. A polg. céllövészegyesület október 3-i lövészetén összesen 290 lövés tétett, az 5 körű 150 lépés távoli céllapokra; dijnertes lön, még pedig a) mély lövésért: Stoy Vilmos V., Lobenstein Károly V., Witz Ferenc V., Szabó Imre V., Burmann Sándor V. b) kör lövésért: Stoy Vilmos 14/36, Witz Ferenc 12/29, Burmann Sándor 9/31. Vasárnap október 10-én 10 körű céllapokra 150 lépés távolságról lönek.

Áthelyezés. Fernbach Károly vm. főispán Dr. Brestyánszky Miklós szolgabíró Zombor-

ból a topolyai, Milyi Szvetozár tb. szolgabíró pedig Topolyáról az *ujvidéki* szolgabírószákhoz a közszolgálat érdekében áthelyezte.

A Dunába fulladt. Anderlik József sertés-kereskedő 21 éves Vilmos nevű fia szombat délután a vágóhid alatt fürdés közben a szabad Dunába fulladt és nyomtalanul eltűnt.

Az új bor hatása. Vasárnap este számosan mulattak Vladovics Pál temerini-utca kocsmájában, miközben az ittas Jánosics Uros és Jovanovits Markó taligások a kocsmárosnéval összeszólkóztak és őt ütlegelni kezdték, majd a segítségül hívott Czvetnarov Dusan rendőrnek támadtak és őt Jovanovics Markó késével balkezén megszurta. Eközben érkezett segítségül Tatics József rendőr is, ki látva társa szorongatott veszélyes helyzetét, kardot rántott és azzal ártalmatlanná tette a két garázda taligást.

Letartóztatott zsebtolvaj. Rendőrségünk vasárnap éjjel letartóztatta a városból kitiltott, többszörösen büntetett Kaplarovits Tószó közismert cserevici illetőségű zsebtolvajt.

Változások a vasúti menetrendben. A m. kir. államvasutak vonalain október 1-én a téli menetrend lépett életbe. Az új menetrendben vármegyénket érdeklőleg a következő változás van: *A szeged-rókus—szabadkai vonalon* a Szeged-Rókusról délután 3 óra 12 perckor induló, valamint a Szeged-Rókusra este 10 óra 01 perckor érkező vegyesvonal megszüntetett. — *A baja—ujvidéki vonalon* a Zomborból jelenleg éjjel 3 óra 10 perckor *Ujvidékre* induló személyvonal korábban, azaz már éjjel 2 óra 30 perckor indítatik és *Ujvidékre* reggel 6 óra 12 perckor érkezik. Zomborból Baja felé a délutáni vegyesvonal már délután 12 óra 30 perckor indul.

A tüdővész pusztítása. A belügyminiszter legújabb jelentése szerint a magyar birodalomban f. évi április havában összesen 8127 egyén halt el gümőkórban. E számban Bács-Bodrog vármegye 86, Baja 11, Szabadka 58, *Ujvidék* 23, Zombor 11 halálessel szerepel.

Uj hetilap. Dr. Tibor Dezső ügyvéd felelős szerkesztésében okt. 3-tól új „társadalmi és a városi közügyeket szolgáló hetilap” indult meg „Ujvidéki Napló” címén, mely programjával azt a szép és nehéz célt tűzte ki: a tespedésre kárhoztatott ujvidéki magyar társadalom lelki támaszául lenni!

Értesítés. F. október 10-től kezdve az 1902. számú gyorsvonattal Budapest keleti pályaudvarról *Eszékre* és az 1901. számú gyorsvonattal *Eszékről*—Budapest keleti pályaudvarra „*Buffet*” kocsi fog közlekezni. Indulás Budapest keleti pályaudvarról d. ó. 2 óra 55 p. érkezés *Eszékre* este 9 óra 31 perckor. Indulás *Eszékről* reggel 6 óra 30 perckor, érkezés Budapest keleti pályaudvarra d. u. 1 óra 40 perckor.

A titeli áthidalás ügye. A mult hét végén Titelen járt Fehér Jenő mérnök, mint az államépítészeti hivatal kiküldötte, ki a hidfők helyét mérte ki, hogy a terveket sürgősen elkészítse. Az áthidalás ügyét a közös hadügyminiszter sürgeti s így van remény arra nézve, hogy ezen építkezés mielőbb megkezdődik.

A belügyminiszter újabb kivándorlási rendelete. A legutóbbi időben ismételtlen megtörtént, hogy a határrendőrségek kénytelenek voltak sok száz kivándorlót visszautasítani, mivel oklevelük nélkülözötte a záradékot, melyet az új kivándorlási törvény megkövetel, hogy a törvény életbelépte előtt kiadott utlevél érvényes legyen. Miután a felek ez által ok nélkül anyagilag károsodnak, Andrássy Gyula belügyminiszter újabb rendeletet intézett az

összes törvényhatósághoz azon szigorú meghagyással, hogy az első rendelete a legszélesebb körben közhírré teendő.

A baja-bátaszéki hid jelentősége. Ez év végén közlést tesz a máv., valamint a déli vasut új díjszabását, továbbá az osztrák alpesi tartományokba szóló, megfelelően módosított köteléki díjszabásokat vízi származékokra, valamint a Baja mögött fekvő állomásokra nézve. Ezeknek irányítási vonala ezentúl nem Budapesten át, hanem Baja—Bátaszék—Zákányon át Stájerországba, Krajnába, Tirol—Vorarlbergbe, Fiuméba, Triesztbe stb fog vezetni. Ez útjának főleg *Delmagyarország* gabonakereskedelmére lesz igen nagy kihatása. Uj, közvetlen összeköttetések fognak általa létesülni az alpesi tartományokkal.

A komlótermelés föllendítése. Erdélyben, kü önösen a Küküllő mentén, nagyarányu *komlótermelő telepeket* rendeztek be. Így rövidesen a komlóval beültetett területek 530 kat. holdra szaporodtak. Az erdélyrészi komlótermelők rendszerint Segesvárra, az ottani értékesítő szövetkezetnek küldik be termésüket, ahol nyilvános vásáron, külföldi sörgyárosok képviselőinek jelenlétében kerülnek eladásra. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a komlóvásárt megfelelő államsegítségben részesítette.

A községi alkalmazottak mozgalma. A topolyai járási segédjegyzők mozgalmat indítottak fizetésük rendezése végett s e mozgalomhoz való csatlakozásra felszólították a vármegye összes segédjegyzőit.

Galamblovó versenyek Zomborban. A bácskai galamblovó egyesület, mely alig egy éve alakult, e hó 10. és 11. napjain rendezi fenállása óta immár harmadik versenyméltányját Zomborban.

Betörés a bajai állomásra. Baján a mult héten éjjel a vasútállomás raktárába betörték és a vasszekrényt feltörve, 400 korona hivatalos pénzt s a pénztárnok 300 koronáját ellopták.

A vérengző kántor. A jó szimatu finánc rajta csipett egy atyafit, hogy sok a dohányja, mely nem a trafikban termett. Csendőrt hívtak s nemcsak a dohányát vették el, de 12 kor. birságot is szabtak rá. Az atyafi dühös lett s amikor lefizette a birságot, keményen oda szólt: „No ezért három embernek kell meghalnia”. E vérengző fenyegetésért a rendőrkapitány elé vitték, ahol le akarták csukni. „Na már azt szeretném látni, szólt az atyafi, hogy ezért engemet lecsukjanak! — Hát hogy merte maga azt mondani, hogy ezért három ember-

nek kell meghalnia, kérdé a főkapitány. — „Azért kérem. mert 12 koronára büntettek, már pedig én vagyok a burányi kántor és három embernek kell meghalnia, hogy 12 koronát keressék a temetésükkel”.

Megégett kis leány. Torma István és felesége óbecsei lakosok a napokban a szántóföldre mentek kukoricát szedni s ezalatt odahaza hagyták az ágyon játszadozva 4 éves Erzsike leányukat, Játék közben gyufát gyújtott, amitől egy pillanat alatt lángot fogott a ruhája és az ágya. Mikor a szülők hazaértek, rémülten vették észre, hogy az ágy helyén egy rakás hamu van, amelyben néhány apró fehér csontdarab fehérlett. — Ujabb elrettentő példa, hogy a szülők ne hagyják magukra apró gyermekeiket!

Lódljazás. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület jövő vasárnap, október hó 10-én Zomborban lódljazást rendez.

A szokás hatalma. A szegedi vasúti állomásnak van egy félszemű portása, ki nagyon vallásos ember. Huszonnégy órás szolgálata után, reggel mielőtt hazamenne, első útja mindig az alsóvárosi Mátyás templomba vezet. Multkorában is huszonnégy órai permanens szolgálata után nagy fáradtan bement a templomba; ez esetben azonban olyannyira eltörődött volt, hogy mély álomba merült. Urfelmutatáskor azonban a minisztráns fiuk csengetéseire ijedten talpra ugrott és félálomban el kezdé kiabálni:

— Dorozsma, Szatymáz, Kistelek, Félegyháza felé tessék beszállni, vonat a III-ik vágányon.

— Természetesen óriási konsternációt szült a dolog, sőt a plébános vallásháborítás címén fel akarta jelenteni, no de hosszas kérés-könyörgés után mégis csak elállt szándékától.

Uj Idők. Herczeg Ferenc lapja október elsején új évnegyedet kezdett. A modern magyar szépirodalomnak legkiválóbbjai sorakoznak a lap körül és munkásságuk legjava az *Uj Idők* hasábjain jelenik meg először. Az új évnegyed eredeti regénye *Szikra* tollából származik. A kiváló író ismét kedvenc millieujét, a magyar arisztokrácia intim világát kereszte fel és kitünő megfigyeléseit mély pszichológiával egyesítette. A fordított regény igazi amerikai humort mutat be igazán irodalmi feldolgozásban. *Korkayné* minden számban megszólal, egy *önkéntes naplója* a katonai élet derült előadásával mulattatja az olvasót. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyedévre 4 korona. Mutatványszámot kívánatra az *Uj Idők* kiadóhivatala (Budapest VI. Andrássy ut 10.) küld.

Ferromanganin nélkülözhetetlen olyan gyermekeknek, kik a fejlődés korszakában vannak, különösen gyengeségi állapotban, vérszegénység, sorvadás és angolkórban, továbbá leányoknál, kik fejlődési korukban vannak. *Ferromanganin* nemcsak új egészséges vért képez, hanem megszünteti az emésztési zavarokat, friss és egészséges kinézést és rózsás arcszint kölcsönöz. A brünni szünidei gyermektelep Gross Ullerdorf körorvos Dr. L. írja: Mi a *Ferromanganin*-t orvosi rendeletre különösen a gyenge és vérszegény gyermekeknek (fiúknak és leányoknak 10—16) adagoljuk és örömmel tudatjuk, hogy 4 heti használat után a *Ferromanganin*-nal igen szép eredményt értünk el. Már 8 napi használat után az étvágy emelkedett és a közérzés feltünően javult s a szünidő befejeztével a gyermekeknek kitünő arcszint, 4—5 kiló súlygyarapodást tapasztaltunk. Ára üvegenként kor. 3.50. Kapható minden gyógyszerárban, de biztosan *Ferromanganin* Cie. Budapest VI. Király-utca 12. szám.

A legmakacsabb köhögés

egy fiataloknál, mint öregeknél, valamint egyéb mellbántalmak gyorsan megenyhülnek a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió

1—5

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmelembe venni.

által. Néhány kevés adag teljes melegegészségre fogja ezt Önnek is bebizonyítani.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

utólérhetetlen hatása alkatrészeinek világhírű tisztaságán és erején alapszik és a SCOTT-féle tökéletesített eljárás által az a leggyengébb gyomorra nézve is megemészthetővé tétetik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

Felolós szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Agoston.

Hirdetések.

VISSZATÉRT

Schubert Mária, okleveles nyelvtanítónő (a vizsgát nemrég Oxfordban tette le).

Kérem a jelentkezéseket német, angol, francia és olasz órákra Szűcs-utca 6. II. em. küldeni. 1—2

Kolmayer Helén

üzlethelyiség-változtatása.

Ezennel t. vevőimnek szives tudomására hozom, hogy üzlethelyiségem folyó augusztus 1-óta Kossuth Lajos-utca 22. szám alatt van s hogy ezentul is a legujabb párizsi és bécsi model-kalapokat tartom raktáron, még pedig nagy választékban és mérsékelt árak mellett.

2—3

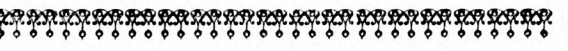

Matkovits

szobafestő és mázoló

Rókus

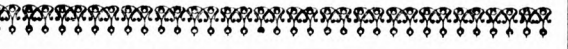
KOSSUTH LAJOS-UTCA 45. ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

Eladók

régi márvány- és kártyaasztalok.
Bővebbet

Récei Nagyszállóda.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bőr- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetételük következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségeknel, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22. Kútkeszlettség: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Máv. 254423/909. I/d.

Pályázati hirdetmény.

A máv. igazgatósága 1910. évi január 1-től 1912. végéig szükséges pályafentartási és műhelyi *szerszámok és eszközökre*, csákányok, lapátok, ásók, furók, ráspolyok, reszelők, fűrészek, gyaluvásak, üvegvágó gyémántok, lakatok, jelzőzászlók, kendertárcsák, fehérneműek, szénkosarak, továbbá bádogos munkák u. m.: lámpások, kannák, tűzoltó és vízvedrek, durranógyutacs szeleneék, jelző tárcsák, szelencék stb., továbbá: összehajlítható mérő pálcák, székek, altishti karkötők, irattáskák, kalauz kűrtök, iroda lámpák, kalauzkűrt zsinórok, kefeneműek, hőmérők, kavicsrostélyok stb., iparnemenként csoportosítva ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen tárgyak szállítására a máv érvényben lévő általános és az egyes tárgyra nézve fenálló különleges szállítási feltételek, rajzok és minták mérvadók és kötelezők. Az említett feltételek, szabvány rajzok és határozmányok, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módozatokat tartalmazó „Ajánlati felhívás” és az egyévi mennyiséget feltüntető ajánlati űrlapok, melyeken az ajánlatok teendők, az igazgatóság anyag- és leltár beszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest Andrassy-ut 73. II. 46.) továbbá a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, a minták pedig a budapesti-józsefvárosi állomáson levő központi szertárban, a pályázati határidőig naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Különböben pedig a feltételek és rajzok az igazgatóság nyomtatvány, illetve tervtárából, a megszabott arak lefizetése mellett; a pályázati részletes feltételeket tartalmazó — „Ajánlati felhívás” és az ajánlati űrlapok 1—1 példánya pedig az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál díjtanulán megszerezhetők.

A pályázati felhívás teljes szövege, valamint az egy évi mennyiséget feltüntető ajánlati űrlapok ezenkívül valamennyi vidéken székelő üzletvezetőségünknel is a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az aláírt és a ivenként egy kor. okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok az ivenként 30 fill.-res okmánybéllyeggel ellátott és aláírt „Ajánlati felhívással” együtt lepecsételt borítékban a máv igazgatóságának anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztályához címezve legkésőbb 1909. október 22. délelőtt 12 óráig benyújtandók, illetve ott átadandók, zagy posta

utján oda küldendők. A lepecsételt ajánlat külső borítékára világosan rávezetendő: „Ajánlat 254423/909. számhoz leltári tárgyak szállítására.

Bánatpénz gyanánt ajánlandó cikkek egy évi értékének 5%,-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi október hó 21-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak budapesti központi főpénztáránál leteendő. Nyertes szállító ezen bánatpénzt 10% óvadékra tartozik kiegészíteni. Bánatpénz nélkül, vagy később benyújtott valamint az olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tételnek, vagy a melyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyujtának be, avagy pótajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1909. szept.

A magyar királyi állami vasutak igazgatósága.

2144. szám 1909.

Árlejtési hirdetmény.

Káty község előljárósága által Bács-Bodrog törvényhatósági bizottságának f. évi aug. hó 28-án 23138/1684. jkv. 1909. szám alatt jóváhagyott határozata folytán egy új bika istálló építése elrendeltetett, melynek szóbeli árlejtése f. évi október hó 14-én délelőtt 9 órakor Káty község házánál fog megtartatni — az árlejtés előtt — árlejtetni szándékozók kötelesek 576 korona bánatpénzt a bíró kezeihez letenni.

A műszaki iratok és költségvetés minden nap a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában betekinthezők.

Kátyon, 1909. évi szeptember hó 29-én.

Szaich Gyula
jegyző.

Marits Rada
bíró.

ELADÓ
egy alig használt, teljesen jó állapotban lévő „MONARCH” írógép jutányos árban.
Közelebbi megtudható Ernst János és Roth cégnél Ujvidéken. 2—3

É R T E S I T É S !

Ezennel értesitem a nagyérdemű úri közönséget, hogy az eddig Kossuth Lajos-ut 25. sz. a. fennállott és jó hírnévnek örvendő

ANGOL ÚRI-SZABÓ ÜZLETEMET,

melyet tetemesen megnagyobbítottam és a mai modern kor igényeinek megfelelőleg a legjobb munkaerővel berendeztem, Kossuth Lajos-utca 51. sz. a. Teubner-féle házba (a főpostával szembe) helyeztem át.

Üzletemben a legnagyobb pontossággal és izléssel készülnek úgy *elsőrendű angol uri*, valamint *egyen- és papi-ruhák*, a lehető legszolidabb árban.

Állandó raktáron van a legfinomabb, valamint legdivatosabb *angol-skót, francia és honi gypjú-szövetekből* nagy választékban.

Bátorkodom biztosítani a nagyérdemű úri közönséget, hogy *munkám kivitelével*, valamint *vizsgázott modern szabásommal* a legkényesebb izlést és igényeket is kielégíthetem.

A kiváló szakismeretem indokolására vagyok bátor hivatkozni *sok évi külső és belföldi nagy cégeknél tapasztalataimra*, a nagyérdemű úri közönségnek figyelmébe ajánlani *arany- és díszéremet*, valamint a *budapesti magyar kir. technológiai iparmúzeum szabómesteri tanfolyamán a szabászatból és az úri öltözködés kerekébe vágó összes szakítárgyakból 1909. évben tett vizsgámat*.

Mindezek tekintetbe vételével kérem a nagyérdemű úri közönséget: sziveskedjenek megbízásaikkal felkeresni s ezen úton meggyőződni kiváló szakismeretemről, a modern és pontos kivitelről, valamint a szolid és mérsékelt árakról.

Becsés pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Ujvidék, 1909. szeptember hóban.

BALOGH ISTVÁN,
angol uri-szabó.